

TIEDOTE JA TORJUNTAOHJEET ESPANJANSIRUETANASTA HAVAINTOALUEELLE

Vanhanmyllyn alueella on havaittu espanjansiruetanoita kesällä 2025. Havaintoja on tehty niittyalueilla Siirtolapuutarhan toimintojen ja hevostallien välisellä alueella.

Espanjansiruetana on luokiteltu *kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi*. Vieraslajilla tarkoitetaan lajia, joka on levinnyt luontaiselta levinneisyysalueeltaan uudelle alueelle ihmisen mukana joko tahattomasti tai tarkoituksella.

Kansallisessa vieraslajistrategiassa haitallinen vieraslaji määritellään lajiksi, *"joka aiheuttaa tietyllä alueella, tietyssä paikassa ja tietyssä aikana välittömästi tai välillisesti ekologista, taloudellista, terveydellistä tai sosiaalista kielteistä vaikutusta eli haittaa, ja tämä lajin aiheuttama haitta vaatii erityisiä toimenpiteitä. Toimenpiteet voivat esimerkiksi olla vaikutusten ennaltaehkäisemistä ja torjuntaa, varhaista havaitsemista ja hävittämistä, leviämisen estämistä ja jatkuvia pitkän aikavälin rajoittamistoimenpiteitä tai sopeutumista vieraslajien aiheuttamaan haittaan".**

Haitallista vieraslajia ei saa päästää ympäristöön eikä tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta eikä myöskään toisesta EU-maasta, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myydä tai muuten luovuttaa.

Haitat

Espanjansiruetana on kaikkiruokainen laji, joka on sopeutunut Suomen viileään ilmastoon.

Espanjansiruetanalle kelpaa puutarhojen monenlainen ravinto ja se voi näin ollen aiheuttaa suuria tuhoja kotipuutarhoissa ja viljelyksillä. Se syö koriste- ja hyötykasvien lehtiä, kukkia ja sipuleita. Espanjansiruetanat syövät myös eläinten raatoja, mm. kuolleita lajitovereitaan, tästä syystä sitä nimitetään myös "tappajaetanaksi".

Etanan tunnistaminen

Espanjansiruetana on kuoriutuessaan noin sentin pituinen ja kasvaa 7–14 cm:n pituiseksi. Sen värit on hyvin vaihteleva. Suomen yksilöt ovat yleensä olleet murretun oranssinpunaruskeita, likaisenruskeita tai mustia, ja niiltä on useimmiten puuttuneet sivujuovat.

Espanjansiruetana

Kuvassa vasemmalla espanjansiruetana, oikealla ukkoetana.
Kuva: vieraslajit.fi/ Lauri Urho.

Espanjansiruetanaa ei pidä sekoittaa kotoiseen ukkoetanaan. Ukkoetana kuuluu maamme alkuperäiseen lajistoon, eikä sitä ole syytä hävittää.

Kumminkin lajin suuren väriaihtelun vuoksi lajien erottaminen voi olla hankalaa. Lajit voi kuitenkin erottaa hengitysaukon sijainnin perusteella. Espanjansiruetanalla hengitysaukko sijaitsee lähempänä päätä (enemmän kilven etupäässä) kun taas ukkoetanalla hengitysaukko sijaitsee vähän kauempana päästä (kilven loppupäässä). Lisäksi ukkoetanalla on selkäpuolella, häntäpäästä etupäätä kohti kulkeva selvä teräväreunainen, pitkittäinen harjanne, joka puuttuu siruetanoilta, joiden selkäpuoli on tasaisen kupera. Ukkoetana ei esiinny koskaan massana tai suurella joukolla kuten espanjansiruetana yleensä tekee.

Tavallisesti aikuiset espanjansiruetanat kuolevat Suomessa talvella, mutta osa aikuisista voi kuitenkin talvehtia leutoina talvina tai suotuisissa paikoissa. Espanjansiruetanan munat ovat hyvin talvehtimiskykyisiä.

Espanjansiruetanan torjunta

Vieraslajin torjuminen alueella on maanomistajan vastuulla. Kaupunki omistaa alueet, joilla etanoita on havaittu. Toivomme kuitenkin alueella siirtolapuutarhatontteja vuokraavien, palstoja viljelevien ja lähialueiden asukkaiden apua torjuntatöissä.

Etanoiden torjuntatöitä tehdään tehokkaimmin keräämällä etanat pois. Espanjansiruetanat kerätään ja tapetaan leikkaamalla niiden pää pitkittäin tai murskaamalla esimerkiksi kivellä. Etanat voi lopettaa myös pudottamalla ne etikkaan tai kiehuvaan veteen. Kuolleet etanat on syytä laittaa suljettuun pussiin ja jäteastiaan tai haudata ne maahan (yli 10 cm syvyyteen), jotta ne eivät jää ravinnoksi lajitoverilleen.

Keräämistä voi tehostaa laittamalla maahan kosteutta kerääviä lautoja tai juuttisäkkejä, joiden alle etanat kerääntyvät. Etana-ansat on syytä tarkistaa päivittäin, jotta niistä ei synny etanoiden lisääntymispaikkoja.

Infektioriskin (listeria, E. coli) vuoksi etanoita käsiteltäessä suositellaan käytettävän kertakäyttökäsineitä.

Etanoiden torjuntaan pelto- ja puutarhakasveilta viljelysmailla, puutarhassa ja kasvihuoneessa on saatavilla rautafosfaattivalmisteita (kauppanimikkeenä yleisimmin Ferramol). Rautafosfaatti on luonnossa esiintyvä aine, joka on hellävarainen hyötyhyönteisille ja kotieläimille. Rautafosfaatin teho perustuu etanan limanerityksen estämiseen ja sitä kautta etanoiden kuivumiseen.

Paras ajankohta etanoiden torjumiseen on illalla tai aikaisin aamulla, jolloin maan kosteus on korkeampi kuin päivällä. Silloin torjuttavat eläimet ovat aktiivisemmin liikkeellä.

Laajoilla tuhoalueilla etanan saastuttamat maa-alueet voidaan myös käsitellä kuorimalla maanpinta 10 cm:n syvyydeltä. Alueella on syytä käyttää myös rautafosfaattivalmistetta. Pois kuorittu maa tulee hävittää www.vieraslajit.fi ja www.kiertokapula.fi-sivustoilla annettujen ohjeiden mukaisesti, jotta etanaongelmaa ei vahingossa siirretä toisaalle.

Kaupungin tekemät torjuntatoimet alueella

Kaupunki levittää alueelle rautafosfaattivalmistetta ja seuraa tilannetta säännöllisesti. Tarvittaessa uusimme käsittelyn valmisteen ohjeiden mukaisesti.

Mitä minä voin tehdä

Jos alueelta on tavattu espanjansiruetanaa, nurmikko ja piha-alueen kasvillisuus kannattaa pitää matalana ja siistinä omalla pihalla. Näin etanat eivät löydä suojaa kuivumista vastaan. Myös lehti- ja risukasat, sekä ”romuläjät” on hyvä hävittää pihamaalta asian mukaisesti, jolloin etanoille ei jää lisääntymis- ja talvehtimispaikkoja.

Etanan esiintymisalueilta ei saa kuljettaa muualle maa-ainesta, lehtikasoja, kompostia eikä kasveja. Näin estetään etanoiden ja niiden munien kulkeutuminen uusille alueille. Tarvittaessa tutustu www.vieraslajit.fi ja www.kiertokapula.fi lisäohjeiden saamiseksi.

Toivomme lähialueen asukkaiden ja käyttäjien tarkkailevan piha-alueitaan, palstojaan ja myös yleisiä alueita sekä tarvittaessa tekemään alueella etanan torjuntatoimia / keräämistä.

Pihoilta kerätyt ja tapetut etanat voi halutessaan viedä suljetussa pussissa tms. kaupungin puistoroska-astioihin, mikäli niitä ei halua laittaa omaan roska-astiaan. Kaupunki toimittaa ensisijaiselle havaintoalueelle roska-astian kesän ja syksyn 2025 ajaksi.

Etanahavaintoja uusista kohteista voi myös tarvittaessa jättää kaupungin palautepalveluun:

www.hyvinkaa.fi → Palaute → Puistot, ympäristö ja ympäristöterveys. Aihe: Haittaeläimet ja haitalliset vieraslajit.

Lisätietoja

www.vieraslajit.fi

Kansallinen vieraslajiportaali

Ystävällisin terveisin,
Viheralueiden palvelut – yksikkö
Hyvinkään kaupunki

* Tekstilähde: Vieraslajit.fi-sivusto